

28 czerwca 2024

Zapraszamy na XXXII Wytopki Ołowiu

Pierwszy raz „Wytopki ołowiu” zostały zorganizowane przez Muzeum Wsi Kieleckiej w 1993 r. Od tamtej pory każdego roku podczas tego wydarzenia eksperci zaznajamiają publiczność z dawnymi metodami hutnictwa rud metali nieżelaznych, a także prezentują eksperymentalny wytop ołowiu metodami staropolskimi. Wykorzystują do tego piec, wybudowany w skansenie według starych sztychów i przekazów historycznych.

W tym roku „Wytopki Ołowiu” odbędą się w Parku Etnograficznym w Tokarni 30 czerwca 2024 r. Będzie to XXXII edycja imprezy w której pokazy i rekonstrukcje staropolskich technik hutnictwa ołowiu stanowią od lat trzon wydarzenia. Nawiązują one do również do starożytnej tradycji dymarkowego hutnictwa żelaza, które rozwijało się dawniej w Górach

Świętokrzyskich. Z górnictwa miedzi, ołowiu i srebra słynęły kiedyś okolice Kielc i Chęciny. Impreza realizowana w Parku Etnograficznym w Tokarni ma zatem historyczne i merytoryczne uzasadnienie. Według dr. inż. Zbigniewa Rubinowskiego było tu zlokalizowanych aż 25 kruszcowych pól górniczych oraz sześć hut i zakładów metalurgicznych metali nieżelaznych.

Ważnym elementem „Wytopków Ołowiu” są spotkania z dr Ireneuszem Suligą z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, który naukowym komentarzem wzbogaca pokazy prezentowane w skansenie. Także pokaz elektrolizy miedzi metodą Stanisława Ignacego Łaszczyńskiego, który w 2010 r. po raz pierwszy został zorganizowany w czasie „Wytopków Ołowiu”. W tym celu w skansenie zrekonstruowano elektrolizer miedzi według technologii dr Łaszczyńskiego. Ten pochodzący z Wielkopolski ziemianin – chemik i filozof, który studiował w Krakowie, a doktoryzował w Berlinie, opatentował w 1902 roku prostą i nowatorską metodę przemysłowej elektrolizy miedzi. Tą metodą Łaszczyński z bratem Bolesławem produkował miedź z rud uzyskiwanych w starych kopalniach w podkieleckiej „Miedziance”. Wśród jego licznych wynalazków był też sposób produkcji i konfekcjonowania materiału wybuchowego nazwanego miedziankiem. Dr Stanisław Ignacy Łaszczyński zginął 5 września 1939 roku w Kielcach. Został zastrzelony przez Niemców, gdy próbował bronić przed aresztowaniem parę młodych ludzi. Muzeum od lat przypomina postać wybitnego naukowca i wynalazcy, który w znaczący sposób przyczynił się do rozwoju światowego przemysłu.

Tegoroczne „Wytopki Ołowiu” odbędą się 30 czerwca w godz. 11.00-16.00. Rozpocznie je Msza święta w kościele p.w. Matki Bożej Pocieszenia z Rogowa.

W programie:

- Wytop ołowiu z rudy, według tzw. „polskiego sposobu”, w zrekonstruowanym piecu hutniczym. Komentarz naukowy – dr inż. Ireneusz Suliga, metalurg z AGH w Krakowie.
- Bicie ołowianych „talarów chęcińskich” za pomocą pamiątkowego stempla A.D. 2024.
- Pędzenie dziegciu tradycyjną metodą „garnek na garnku”.
- Wypał węgla drzewnego w mielerzu. Cięcie drewna na „kozlach” z użyciem ręcznych pił typu „moja – twoja”.
- Pokaz elektrolitycznego otrzymywania miedzi metodą dr Stanisława Ignacego Łaszczyńskiego, według patentu z 1902 r.
- Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu: Warsztaty kowalsko – odlewnicze dla dzieci i dorosłych (pokazy kucia gwoździ, podkówek, galanterii żelaznej; wykonywanie form w piasku odlewniczym, pokaz technik odlewniczych).
- Grupa Rekonstrukcji Historycznej Patrioci i Fabrykanci Zagłębia Staropolskiego w strojach z okresu Powstania Styczniowego – artyleryjskie wystrzały armatnie.

- Grzegorz Kończyk - eksperymenty z pierwotną metalurgią miedzi, próba rekonstrukcji technologii wytopu miedzi z epoki kamiennej.
- Dariusz Wójcik /Grupa Moccus/ Rekonstrukcja warsztatu wędrownego kowala i technik obróbki odkuwki żelaza z pieca dymarskiego.
- Muzeum Przyrody i Techniki „EKOMUZEUM” im. Jana Pazdura w Starachowicach: budowa świętokrzyskiej dymarki i odtworzenie starożytnego procesu wytopu żelaza z rud darniowych, na podstawie przesłanek badawczych archeologii.
- Ryszard Skuza /Stowarzyszenie Twórców Ludowych/. Pokaz kucia i technik tradycyjnego kowalstwa ludowego.

Udział w wydarzeniu zapowiedziało 50 wystawców z rękodziełem oraz lokalnymi produktami.

Podczas wydarzenia Fundacja “Pokonaj raka” wspólnie ze Świętokrzyskim Centrum Onkologii zorganizują IV Piknik zdrowia podczas, którego będzie można skorzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych (godz. 11.00-15.00) , między innymi mammografii i cytologii (cytomammobus).

fot. Grzegorz Chorążek